Hukuk Bölümü 2000/46 E., 2000/46 K.

- **HACİZ**
- **İSTİHKAK DAVASI**
- **VERGİ İDARESİNE YAPILAN İSTİHKAK İDDİASI**

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 2576 S. BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ, İDARE MAHKEMELERİ VE V... [Madde 6]
- 6183 S. AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN [Madde 67]
- 6183 S. AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN [Madde 13]
- 6183 S. AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN [Madde 15]

"İçtihat Metni"

OLAY : Vergi denetim elemanınca yapılan inceleme sonunda, Akkuş Tur.Tic. ve San.Ltd.Şti.'nin 1998 - 1999 takvim yıllarına ait hesaplarında matrah farkı tespit edildiği nedeniyle bu Şirket adına tarh olunan vergi ve cezaların tahsili için, ilgili Vergi Dairesi'nce, 6183 sayılı AATUHK.'un 13. maddesi uyarınca ihtiyati haciz kararı alınması ve bu kararın Kaymakamlıkça onaylanması üzerine, vergi borçlusu Şirkete ait işyerinde bulunan menkul mallar haczedilerek, haciz varakası düzenlenmiştir. Haciz sırasında menkul malların davacı Şirkete ait olduğunun borçlu tarafından bildirilmesi üzerine bu husus tutanağa geçirilmiştir.

Hacze konu menkul malların kendilerine ait olduğunu ileri süren Emre İnş.Tur. Sey.Petrol ve Orman Ürünleri San. ve Tic.Ltd.Şti.'nin istihkak iddiası, ilgili Vergi Dairesi'nce reddedilmiştir. Davacı Şirket vekilince, hacze konu menkul malların vergi borçlusu Şirket ile bir ilgisinin bulunmadığı ve kendilerine ait olduğu ileri sürülerek, 17.9.1999 gününde adli yargı yerinde istihkak davası açılmıştır. KUŞADASI İCRA TETKİK MERCİİ; 6.3.2000 gün ve E: 1999/273, K: 2000/89 sayı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6/b. maddesi uyarınca bu davayı görmeye Vergi Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle, Mahkeme'nin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine ve talep halinde dosyanın ilgili Aydın Vergi Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir. Davacı şirket vekilinin, anılan kararın kesinleşmesi halinde dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesi istemini içeren 6.3.2000 günlü dilekçesi üzerine dava dosyası, adıgeçen İcra Tetkik Mercii Hakimliğince Aydın Vergi Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

Gönderilen adli yargı dosyasını incelemeye başlayan AYDIN VERGİ MAHKEMESİ; 23.5.2000 gün ve E: 2000/223 sayı ile, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 67. maddesinde, üçüncü şahıs elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiasında bulunulması halinde yapılacak işlemlerin belirtildiği; 68. maddede ise, istihkak iddialarına bakmaya haczi yapan tahsil dairesinin bulunduğu mahal mahkemesinin salahiyetli olduğu yolunda hükme yer verilmiş olması karşısında, mülkiyete ilişkin bir hak iddiasını içermesi nedeniyle özel hukuk kurallarına göre çözümlenmesi gereken istihkak davasının, haczin yapılması şekillerine ilişkin bulunan idari dava olarak nitelendirilemeyeceği ve anılan maddede sözüedilen "mahal mahkemesi"nin de vergi mahkemesi olmayıp tahsil dairesinin bulunduğu yerdeki icra hakimliği ya da bu işle görevlendirilmiş mahkeme olduğunda kuşku bulunmadığı; olayda, davanın konusu vergi veya vergi alacağının tahsili için yapılan hacze ilişkin işlem olmayıp, davacı Şirketçe kendisine ait olduğu ileri sürülen hacze konu menkuller üzerinde istihkak iddiasıyla dava açıldığına ve dava dilekçesinde de açıkça istihkak davası olarak belirtildiğine göre, bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu kanaatine varıldığı, ancak bu yargı yerince daha önce görevsizlik kararı verildiğinden bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ali HÜNER'in Başkanlığında, Üyeler: Mahir Ersin GERMEÇ, Dr. Mustafa KILIÇOĞLU, Bekir AKSOYLU, Mustafa BİRDEN, Turgut ARIBAL ve Hıfzı ÇUBUKLU'nun katılımlarıyla yapılan 23.10.2000 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa YEĞENOĞLU' nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mustafa EKİNCİ ile Danıştay Savcısı O. Cem ERBÜK'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

Dosyanın, 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca incelenmesinden: Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi, ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin H.U.M.K.'nun 27. maddesiyle İ.Y.U.K.'nun 15. maddesinin 1. fıkrası (a). bendinin ikinci cümlesinde yer alan "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyleki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda, dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise, görevli olduğu işaret edilen yargı yerine, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Olay kısmında belirtildiği üzere, adli yargı yerince yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilerek dava dosyası görevli olduğundan bahisle idari yargı yerine gönderilmiş ve bu yargı yerince, kendisine gelen adli yargı yerine ait dava dosyası üzerinde inceleme yapılarak 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiş olup, yukarıda yapılan açıklamalara göre, İ.Y.U.K.nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen şekilde usulüne uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir dava bulunduğundan sözetmek olanaksızdır. Durum böyle olmakla birlikte, kamu düzenine ilişkin bulunan usul eksikliğinin tespiti ve düzeltilebilmesi Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkisi dışında kaldığından, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının varlığı kabul edilerek çözüme kavuşturulması, dava ekonomisine ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun düşecektir. Bu nedenle, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yapılan başvuru hakkında esas inceleme yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

ESASA İLİŞKİN İNCELEME:

Dava, vergi borçlusunun işyerinde haczedilen menkul malların kendisine ait olduğunu ileri süren davacı Şirket tarafından, istihkak iddiasının tahsil dairesince reddi üzerine açılan bir istihkak davasıdır. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında

Kanun'un 13. maddesinde, bu maddede yazılı hallerde alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyle ve haczin ne suretle yapılacağına dair hükümlere göre ihtiyati hacizin derhal tatbik olunacağı hükme bağlanmış; aynı Yasa'nın 15. maddesinde ise, haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar tarafından, haczin tatbiki tarihinden itibaren 7 gün içinde idari yargı yerinde haczin sebebine itiraz edilebileceği öngörülmüştür. Öte yandan, anılan Yasa'nın 66. maddesinde, "Borçlu, elinde bulunan bir malı üçüncü şahsın mülkü veya rehni olarak gösterdiği yahut üçüncü bir şahıs tarafından o mal üzerinde mülkiyet veya rehin hakkı iddia edildiği takdirde, haczi yapan memur bunu haciz zaptına geçirir. Keyfiyet, iddia borçlu tarafından yapılmışsa üçüncü şahsa, üçüncü şahıs tarafından yapılmışsa borçluya bildirilir.

Tahsil dairesi, haciz zaptını aldığı tarihten itibaren 7 gün içinde iddiayı reddetmediği takdirde istihkak iddiasını kabul etmiş sayılır. Üçüncü şahıs, tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde itiraz etmediği takdirde istihkak iddiası dinlenmez.

İstihkak iddiası tahsil dairesince kabul edilmez veya borçlu tarafından istihkak iddiasına itiraz edilirse, 7 gün içinde mahkemeye müracaat etmesi lüzumu tahsil dairesince üçüncü şahsa bildirilir. Müddetinde dava açılmadığı takdirde istihkak iddiasından vazgeçilmiş sayılır." hükmü yer almakta; 68. maddenin birinci fıkrasında da, "İstihkak davalarına bakmaya haczi yapan tahsil dairesinin bulunduğu mahal mahkemesi salahiyetlidir. İstihkak davaları diğer işlere takdimen görülür." hükmüne yer verilmektedir.

Anılan Yasa hükümlerine göre, idarece kamu gücüne dayanılarak, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilmesi nedeniyle idari nitelik taşıyan ihtiyati haciz işlemine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olacağı; hacze konu menkul malların kendisine ait olduğunu ileri süren üçüncü şahıs bakımından ise, mülkiyet hukukunu ilgilendiren hak iddiasına dayanılarak açılan istihkak davalarına adli yargı yerinde bakılacağı kuşkusuzdur. Bu duruma göre, olayda haciz işleminin iptali istemiyle açılmış bir idari dava bulunmadığı gibi, vergi borçlusunun işyerinde haczedilen menkul malların kendisine ait olduğunu ileri süren davacı Şirket tarafından, istihkak iddiasının vergi dairesince reddedilmesi üzerine İcra Tetkik Mercii nezdinde açıkça istihkak davası açılmış bulunması karşısında, uyuşmazlığa konu edilen davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Aydın Vergi Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile Kuşadası İcra Tetkik Mercii'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Aydın Vergi Mahkemesi'nin başvurusunun KABÜLÜ ile Kuşadası İcra Tetkik Mercii'nin 6.3.2000 günlü, E: 1999/273, K: 2000/89 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23.10.2000 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ İLE karar verildi.